

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради ФПСР
ОНУ імені І.І.Мечникова
Протокол № 27 від «23» 09 2026 р.
Голова Вченої ради
проф. Дунаєва Л.М.

**ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З ПСИХОЛОГІЇ**

ступінь вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні
відносини»
напрямок підготовки С4 «Психологія»

Одеса 2026

Програма атестаційного екзамену з психології для студентів денної та заочної форми навчання факультету психології та соціальної роботи, спеціальності С4 Психологія, другий рівень вищої освіти – магістр.

Розробники:

Оксана КОНОНЕНКО – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології;

Зоя КІРЕЄВА - доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психологічного консультування;

Наталія РОДІНА - доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психодіагностики та клінічної психології;

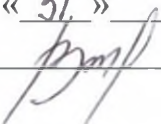
Надія КОЛОГРИВОВА – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та ментального здоров'я, в.о. завідувача кафедри практичної психології та ментального здоров'я .

Погоджено із гарантом ОПП С4 «Психологія»

 (Наталія РОДІНА)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2026 р.

Голова комісії (Ірина СИДУН)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестаційний екзамен з психології для студентів, що здобувають вищу освіту на другому рівні (магістерському) зі спеціальності С4 Психологія, проводиться як форма підсумкового контролю знань за результатами стаціонарного та заочного навчання.

Метою іспиту є виявлення ступеня відповідності до кваліфікаційних вимог компетентностей, набутих студентами, та перевірка досягнень результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти та освітньою програмою зі спеціальності С4 «Психологія».

Атестаційний екзамен з психології проводиться як комплексна перевірка знань і умінь випускників з дисциплін, передбачених навчальним планом.

Предмет	Теми	Компетен-тності	Програмні результати навчання
Кризові інтервенції в практиці психосоціальної допомоги	1. Теоретичні засади дисципліни «кризові інтервенції в практиці психосоціальної допомоги» 2. Особливості психосоціальної допомоги людям в кризових умовах	ІК ЗК1 ЗК3 ЗК4 СК4 СК7 СК11	ПР4 ПР5 ПР6 ПР8 ПР13
Психодіагностика особистості в кризових життєвих ситуаціях	1. Теоретико-методологічні засади психодіагностики особистості у кризових життєвих ситуаціях. 2. Практичні стратегії психодіагностики у кризовій, клінічній та реабілітаційній практиці.	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК4 СК1 СК2 СК3 СК4 СК11	ПР2 ПР3 ПР4 ПР7 ПР12
Актуальні тенденції загальної та вікової психології	1. Сучасні уявлення про функціонування мозку та психіки. 2. Сучасні підходи до регуляції поведінки та психічного розвитку	ІК ЗК1 ЗК4 ЗК7 ЗК10 СК2 СК5 СК9 СК11	ПР1 ПР4 ПР5 ПР9 ПР12
Розвиток особистісного потенціалу	1. Теоретико-методологічні засади формування, структури та розвитку особистісного потенціалу. 2. Практичні стратегії розвитку, актуалізації та реалізації особистісного потенціалу в умовах	ІК ЗК5 ЗК6 ЗК7 СК7 СК8	ПР6 ПР8 ПР9

	професійної діяльності, невизначеності та життєвих змін.		
Інтегровані професійно орієнтовані кейсові завдання		ІК ЗК1 ЗК3 ЗК4 ЗК5 ЗК6 ЗК7 ЗК8 ЗК9 СК4 СК5 СК6 СК7 СК8 СК9 СК11	ПР4 ПР5 ПР6 ПР7 ПР8 ПР9 ПР13

Студент повинен знати та вміти:

- використовувати основні положення міжнародних конвенцій, угод тощо, до яких приєдналась Україна;
- Системно мислити, застосовувати знання, розуміння та творчі здібності до формування принципово нових ідей та концепцій у сфері психологічної практики;
- демонструвати навички роботи у науковому товаристві;
- володіти інформацією щодо організації роботи установ НАН та ВНЗ України, трансформаційних процесів, які відбуваються в них;;
- вміти самостійно проводити наукові дослідження, складати план дослідження та отримувати нові наукові й прикладні результати;
- вміти використовувати сучасні методи пізнання, аналізувати сучасну наукову картину світу, відрізнити наукове знання від поза наукового, визначати фактори, що впливають на розвиток науки;
- вміти при плануванні, виконанні та обробці результатів науково-дослідних робіт виділяти та аналізувати елементи логічної структури власної наукової діяльності (об'єкт, предмет, форми, засоби, методи, результат);
- формулювати і вирішувати завдання, що виникають в ході науково-дослідної діяльності і потребують поглиблених професійних знань;
- усвідомлювати роль психології як системного синтезу і інтеграції всіх накопичуваних;
- вміти використовувати отримані фундаментальні знання історії психологічних шкіл на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи;

ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСИТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН З ПСИХОЛОГІЇ

БЛОК 1. Кризові інтервенції в практиці психосоціальної допомоги

Поняття та види психологічної кризи. Кризові реакції особистості та фактори ризику і захисту. Психологічне оцінювання та первинний скринінг людини в кризі. Перша психологічна допомога, стабілізація та кризова комунікація. Кризові інтервенції при втраті та горюванні, панічних атаках і гострій тривозі. Суїцидальний ризик та алгоритми кризового втручання. Особливості кризової допомоги дітям, підліткам і сім'ям. Психосоціальна підтримка, ресурси, резильєнтність та відновлення після кризи. Завершення кризової інтервенції, маршрутизація, міждисциплінарна взаємодія, професійні межі та етичні принципи діяльності психолога.

БЛОК 2. Психодіагностика особистості в кризових життєвих ситуаціях

Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях як система професійного пізнання, оцінювання та прогнозування. Класифікація і феноменологія життєвих, вікових, екзистенційних, травматичних і ситуативних криз; механізми адаптації, дезадаптації та компенсації. Психічне здоров'я і ресурсність особистості, стрес, копінг-поведінка, саморегуляція та метапізнання. Системний, біопсихосоціальний, психодинамічний і феноменологічний підходи в інтегративній психодіагностиці. Інтегральна інструментальна психодинамічна діагностика як модель аналізу свідомих і несвідомих рівнів функціонування особистості. Стандартизовані, клініко-інтерпретативні та проєктивні методи, напівструктуроване інтерв'ю. Діагностика емоційних, когнітивних і мотиваційних проявів кризової поведінки, оцінка психологічної стійкості, копінг-стратегій, Я-концепції та особистісних ресурсів. Інтеграція результатів, побудова психологічного висновку, прогнозування ризиків, психодіагностичний супровід у кризовій допомозі й реабілітації. Етичні та правові вимоги, міждисциплінарна взаємодія і профілактика ретравматизації.

БЛОК 3. Актуальні тенденції загальної та вікової психології

Сучасні уявлення про функціонування мозку та психіки: Нейропластичність. Нейрогенез і психічний розвиток. Структура психічних явищ. Когніція як система психічних процесів: сприймання, увага, пам'ять, мислення, уява та їх взаємодія в регуляції поведінки. Сучасні підходи до розуміння емоцій та емоційної регуляції. Емоційні стани та їх роль у психічній діяльності. Автоматичні думки та когнітивні викривлення в КПТ: їх місце у структурі психічних явищ і роль у формуванні емоційних станів та поведінки. Мотивація як процес, що визначає енергійність і спрямованість поведінки. Мотивація досягнення. Теорія прихильності в сучасній віковій психології

Прихильність, емоційна регуляція та міжособистісні стосунки. Наративний підхід у сучасній психології. Наративи та віковий розвиток особистості. Взаємозв'язок когнітивних, емоційних і мотиваційних процесів у регуляції поведінки. Сучасні інтегративні підходи до розуміння психічного розвитку.

БЛОК 4. Розвиток особистісного потенціалу

Особистісний потенціал як інтегральна характеристика рівня особистісної зрілості. Мотиваційний потенціал, самоактуалізація, локус контролю та мотивація досягнення. Інтелектуальний потенціал: множинний інтелект, стилі мислення, емоційний інтелект, позитивне та критичне мислення. Оптимізм і мудрість як складові особистісного потенціалу. Життестійкість, особистісна автономія, самоефективність та толерантність до невизначеності. Особистісний потенціал в організаційному контексті, психологічний капітал, емпатія, менеджмент і лідерство. Роль криз в особистісному зростанні, адаптація до важких життєвих ситуацій, психологічні ресурси, ситуації невизначеності та вибору. Розвиток креативного потенціалу, інтуїція, креативна команда та мотивація творчої діяльності. Лідерський потенціал, стилі лідерства, стратегії особистісного впливу, самооцінка, відповідальність та управління змінами.

Питання для підготовки до екзамену:

Перший блок

1. Розкрийте поняття психологічної кризи та охарактеризуйте її основні психологічні характеристики. Визначте критерії диференціації кризи, стресу, психотравми, конфлікту та психічного розладу.
2. Охарактеризуйте нормативні та ненормативні психологічні кризи. Проаналізуйте чинники, що визначають специфіку переживання кризових подій особистістю.
3. Охарактеризуйте гострі, хронічні та повторні кризові стани. Розкрийте закономірності їх перебігу та психологічні наслідки для особистості.
4. Проаналізуйте психологічну кризу як стан, що характеризується одночасно загрозою порушення адаптації та потенційною можливістю особистісної трансформації.
5. Охарактеризуйте основні когнітивні, емоційні, фізіологічні та поведінкові реакції людини в кризовому стані та розкрийте їх взаємозв'язок.
6. Розкрийте психологічні механізми реакцій «бий — тікай — завмири» в умовах гострої загрози. Проаналізуйте їх значення для кризової психологічної допомоги.

7. Охарактеризуйте гостру стресову реакцію та проаналізуйте вплив кризового стану на увагу, сприймання інформації, процеси прийняття рішень і поведінковий контроль.
8. Проаналізуйте індивідуальні відмінності кризового реагування. Охарактеризуйте основні фактори ризику та фактори психологічного захисту в кризовій ситуації.
9. Розкрийте мету, завдання та основні принципи психологічного оцінювання людини в кризовому стані. Охарактеризуйте структуру первинного психологічного скринінгу.
10. Охарактеризуйте алгоритм первинного кризового оцінювання: оцінювання емоційного, когнітивного та поведінкового стану, визначення ресурсів, соціальної підтримки та потенційних ризиків.
11. Проаналізуйте професійні межі компетентності психолога під час кризового втручання. Визначте критерії необхідності направлення клієнта до інших фахівців або відповідних служб.
12. Розкрийте поняття першої психологічної допомоги, її мету, основні принципи та місце в системі кризових інтервенцій.
13. Охарактеризуйте послідовність дій фахівця під час першої психологічної допомоги: забезпечення безпеки, встановлення контакту, стабілізація, підтримка та відновлення почуття контролю.
14. Проаналізуйте роль активного слухання, емоційної підтримки та задоволення базових потреб у процесі першої психологічної допомоги. Визначте типові помилки фахівця.
15. Розкрийте поняття психологічної стабілізації в кризі. Охарактеризуйте основні групи стабілізаційних і саморегуляційних технік та критерії їх доцільного застосування.
16. Охарактеризуйте психологічні механізми та практичне застосування технік заземлення, орієнтування в просторі й часі, сенсорного переключення та тілесної саморегуляції.
17. Розкрийте особливості кризової комунікації з людиною в гострому стані. Проаналізуйте значення вербальних і невербальних засобів психологічної підтримки.
18. Охарактеризуйте принципи формулювання відкритих та уточнювальних запитань у кризовій комунікації. Розкрийте особливості нормалізації переживань без їх знецінення.
19. Проаналізуйте особливості роботи психолога з проявами плачу, мовчання, гніву та надмірного емоційного збудження під час кризової інтервенції.
20. Охарактеризуйте психологічні особливості переживання втрати та процесу горювання. Диференціюйте нормальні та потенційно ускладнені реакції горювання.

21. Проаналізуйте специфіку кризової інтервенції у випадках втрати значущої людини, розриву стосунків, втрати роботи, житла або соціального статусу. Визначте ресурсні та смислові компоненти допомоги.
22. Розкрийте психологічні та фізіологічні механізми панічної атаки. Охарактеризуйте алгоритм дій психолога під час гострого панічного епізоду.
23. Проаналізуйте роль катастрофічних інтерпретацій у підтриманні гострої тривоги. Охарактеризуйте можливості когнітивного, сенсорного та фізіологічного переключення під час кризової інтервенції.
24. Розкрийте поняття суїцидальної кризи. Охарактеризуйте основні фактори ризику, захисні фактори та ознаки потенційно небезпечного стану.
25. Проаналізуйте принципи прямого професійного запитування про суїцидальні думки. Розкрийте значення плану безпеки та визначте межі відповідальності психолога.
26. Охарактеризуйте алгоритм кризового втручання при виявленні суїцидального ризику, включаючи оцінювання ризику, забезпечення безпеки, взаємодію з близькими та іншими фахівцями і подальшу маршрутизацію.
27. Проаналізуйте вікові особливості кризових реакцій дітей і підлітків. Охарактеризуйте способи, за допомогою яких дитина може повідомляти про кризу через зміни поведінки.
28. Охарактеризуйте особливості кризової психологічної допомоги дітям, підліткам та сім'ям. Проаналізуйте роль батьків, сімейної системи, ігрових і творчих методів у кризовій інтервенції.
29. Розкрийте поняття психологічних ресурсів, резильєнтності та соціальної підтримки у процесі відновлення після кризової події. Проаналізуйте роль відновлення контролю, суб'єктності та пошуку сенсу.
30. Охарактеризуйте критерії завершення кризової інтервенції та переходу до довготривалої психологічної роботи. Розкрийте принципи маршрутизації, міждисциплінарної взаємодії, професійної етики та профілактики професійного виснаження фахівця.

Другий блок

1. Розкрийте психодіагностику як наукову і практичну систему професійного пізнання особистості. Охарактеризуйте її предмет, завдання та зв'язок із клінічною, консультативною і кризовою психологією.
2. Проаналізуйте психодіагностичний процес як послідовність роботи із запитом, гіпотезою, добором методик, обробкою, інтерпретацією та висновком. Розкрийте взаємозв'язок емпіричного, теоретичного й експертного рівнів.

3. Охарактеризуйте принципи валідності, надійності, репрезентативності, системності, гуманістичності, інтегративності, екологічності, культурної чутливості та суб'єктності клієнта у кризовій психодіагностиці.
4. Розкрийте поняття кризової життєвої ситуації як об'єкта психодіагностики. Охарактеризуйте життєві, вікові, екзистенційні, травматичні та ситуативні кризи.
5. Проаналізуйте феноменологію переживання кризи: емоційні, когнітивні, поведінкові й тілесні компоненти реагування. Охарактеризуйте гострі, затяжні, посттравматичні, кумулятивні та духовно-моральні кризові стани.
6. Охарактеризуйте психологічні механізми адаптації, дезадаптації та компенсації у кризі. Розкрийте діагностичні показники психічного напруження, фрустрації, тривоги, депресивності, агресії та втрати сенсу.
7. Розкрийте сучасне розуміння психічного здоров'я як єдності когнітивного, емоційного, мотиваційно-вольового і соціального функціонування. Проаналізуйте критерії нормальності та адаптації.
8. Охарактеризуйте психологічні ресурси підтримання психічного здоров'я: особистісну стійкість, самоефективність, смисложиттєві орієнтації, креативність, духовні й соціальні опори. Поясніть логіку діагностики балансу ресурсів і вразливостей.
9. Розкрийте психологічну природу гострого, хронічного, травматичного і кумулятивного стресу в підходах Г. Сельє та Р. Лазаруса. Охарактеризуйте критерії й рівні дезадаптації.
10. Проаналізуйте копінг-поведінку як систему проблемно-орієнтованих, емоційно-орієнтованих, унікальних і метакогнітивних стратегій. Розкрийте діагностичні можливості оцінювання копіngu.
11. Охарактеризуйте саморегуляцію як ресурс психологічної стійкості. Проаналізуйте когнітивний, емоційно-вольовий і мотиваційний рівні саморегуляції та роль метапізнання у стабілізації стану.
12. Розкрийте системний підхід в інтегративній психодіагностиці. Поясніть взаємозв'язок когнітивної, емоційної, мотиваційної та поведінкової підсистем особистості.
13. Охарактеризуйте біопсихосоціальний підхід до діагностики кризових станів. Проаналізуйте взаємодію біологічних, психологічних і соціокультурних детермінант функціонування особистості.

14. Розкрийте можливості й обмеження психодинамічного та феноменологічного підходів у кризовій психодіагностиці. Поясніть значення несвідомих процесів, суб'єктивного досвіду та інтерсуб'єктивної позиції психолога.

15. Охарактеризуйте теоретичні засади, історію становлення і місце інтегральної інструментальної психодинамічної діагностики у сучасній українській психодіагностиці.

16. Розкрийте структуру моделі ІПД: емоційну, когнітивну, мотиваційну та соціально-регулятивну підсистеми. Поясніть призначення індикаторів і психодіагностичних коефіцієнтів.

17. Проаналізуйте алгоритм ІПД-дослідження: збір емпіричних даних, графічний аналіз та інтегративна інтерпретація. Охарактеризуйте можливості ІПД у верифікації ресурсності, стресостійкості й ментальної стабільності.

18. Обґрунтуйте критерії добору методів психодіагностики у роботі з особами, які переживають стрес, травму або втрату. Порівняйте можливості, обмеження й етичні ризики стандартизованих та клініко-інтерпретативних методів.

19. Охарактеризуйте можливості використання MMPI, 16PF, Акцент 2-90, шкали депресії А. Бека, шкал тривожності та фрустраційних тестів у комплексній діагностиці кризових станів.

20. Розкрийте місце тесту Люшера, методики Сонді, тематичного аперцептивного тесту, вільних асоціацій і напівструктурованого інтерв'ю у психодіагностиці кризових переживань. Поясніть принципи верифікації даних.

21. Охарактеризуйте тривожність і страх як реакції на невизначеність. Розкрийте діагностичні критерії та відмінності між ситуативною й особистісною тривожністю.

22. Проаналізуйте депресивні прояви як можливий наслідок виснаження ресурсів у кризі. Охарактеризуйте принципи їх психологічної оцінки, диференціації ризиків і визначення меж компетентності психолога.

23. Розкрийте психологію емоційного вигорання: етапи, прояви та індикатори. Охарактеризуйте діагностику афективної стабільності, емоційної регуляції й ресурсності.

24. Проаналізуйте когнітивні аспекти кризової поведінки: атрибуції, звуження когнітивного поля, катастрофізацію та ригідність. Охарактеризуйте способи їх психодіагностичного вивчення.

25. Розкрийте мотиваційний і смисловий виміри кризи: втрата сенсу, потреби у безпеці, автономії та відновленні, трансформація життєвих цілей. Охарактеризуйте відповідні діагностичні методи.
26. Охарактеризуйте ресурсність особистості як багаторівневу систему. Проаналізуйте психологічну стійкість, активні й пасивні, конструктивні та деструктивні копінг-стратегії як об'єкти діагностики.
27. Розкрийте роль метапізнання, рефлексивності, Я-концепції та самооцінки у ресурсній системі особистості. Поясніть алгоритм інтегральної оцінки ресурсності за моделлю ІПД.
28. Охарактеризуйте види інтерпретації психодіагностичних результатів: описову, аналітичну, синтетичну і прогностичну. Розкрийте алгоритм переходу від тестових показників до інтегративної гіпотези.
29. Проаналізуйте структуру психологічного висновку у кризовій практиці та критерії його надійності й валідності. Розкрийте принципи прогнозування ризиків дезадаптації та рецидиву кризи, визначення зон вразливості й точок зростання.
30. Охарактеризуйте психодіагностичний супровід у системі кризової допомоги та реабілітації. Розкрийте завдання первинної оцінки, моніторингу і контролю ефективності втручання, принципи міждисциплінарної взаємодії, документування, конфіденційності, інформованої згоди та мінімізації шкоди.

Третій блок

1. Сучасні уявлення про функціонування мозку та психіки: взаємозв'язок нейробіологічних механізмів і психічних процесів.
2. Нейронні мережі мозку та психічна діяльність: сучасні уявлення про функціональні мережі мозку.
3. Лімбічна система та її роль у психічній діяльності: емоції, мотивація, пам'ять і регуляція поведінки.
4. Мережа пасивного режиму роботи мозку (Default Mode Network): її функції та значення для когнітивної та емоційної діяльності.
5. Взаємодія різних функціональних мереж мозку: сучасні уявлення про нейронні механізми когнітивної та емоційної регуляції.
6. Нейропластичність: механізми, види та роль у навчанні, адаптації й психічному розвитку.
7. Вікові особливості нейропластичності: можливості та обмеження змін мозку протягом онтогенезу.

8. Нейрогенез: сучасні уявлення про утворення нових нейронів та його значення для функціонування мозку.
9. Нейрогенез, нейропластичність і психічний розвиток: сучасні наукові підходи до їх взаємозв'язку.
10. Структура психічних явищ: психічні процеси, психічні стани та властивості особистості, їх взаємозв'язок.
11. Психічні явища як система: взаємозв'язок когнітивних, емоційних і мотиваційних компонентів психічної діяльності.
12. Сучасні підходи до розуміння когніції: когнітивні процеси як основа адаптації та регуляції поведінки.
13. Сучасні підходи до розуміння емоцій: нейробіологічні, когнітивні та соціально-психологічні концепції.
14. Емоційна регуляція: сучасні моделі, механізми та стратегії регуляції емоцій.
15. Емоції та когнітивні процеси: взаємний вплив емоцій, мислення, уваги та пам'яті.
16. Емоційні стани та їх роль у психічній діяльності: сучасні підходи до розуміння стресу, тривоги, настрою та інших станів.
17. Емоційні стани в різні вікові періоди: вікова динаміка емоційної регуляції та психологічного функціонування.
18. Автоматичні думки та когнітивні викривлення в КПТ: їх місце у структурі психічних явищ.
19. Когнітивні викривлення, емоційні стани та поведінка: механізми їх взаємозв'язку в межах КПТ.
20. Когнітивні схеми та їх формування: роль досвіду у формуванні способів сприймання, інтерпретації та реагування.
21. Схема-терапія та віковий розвиток: ранні дезадаптивні схеми, базові емоційні потреби та їх трансформація протягом життя.
22. Мотивація як процес, що визначає енергійність і спрямованість поведінки: сучасні підходи до розуміння мотивації.
23. Взаємозв'язок мотивації, емоцій та когнітивних процесів у регуляції поведінки.
24. Мотивація досягнення: сучасні теорії, механізми формування та роль у діяльності особистості.
25. Теорія прихильності в сучасній віковій психології: основні положення та сучасні напрями розвитку теорії.
26. Типи прихильності та їх значення для психічного розвитку особистості на різних вікових етапах.
27. Прихильність, емоційна регуляція та міжособистісні стосунки: взаємозв'язок раннього досвіду та подальшого психологічного функціонування.

28. Наративний підхід у сучасній психології: наратив, життєва історія та конструювання особистістю власного досвіду.
29. Наративи та віковий розвиток особистості: трансформація ідентичності, життєвих історій і смислів протягом життя.
30. Сучасні інтегративні підходи до розуміння психічного розвитку: взаємодія нейробіологічних, когнітивних, емоційних, мотиваційних і соціальних чинників.

Четвертий блок

1. Розкрийте поняття особистісного потенціалу як інтегральної характеристики рівня особистісної зрілості. Охарактеризуйте нові орієнтири розуміння особистості в психології: від необхідного до можливого.
2. Проаналізуйте розвиток ідеї потенціалу в науках про людину: від «людського потенціалу» до «особистісного потенціалу». Поясніть, чому виникла потреба у введенні поняття особистісного потенціалу.
3. Охарактеризуйте складові особистісного потенціалу. Проаналізуйте його взаємодію зі здібностями, мотивацією, характером та іншими психологічними ресурсами, а також зв'язок із психологічним благополуччям.
4. Розкрийте основні підходи до дослідження мотивації особистості. Охарактеризуйте ієрархію потреб А. Маслоу та можливості визначення актуальних потреб особистості.
5. Розкрийте сутність комплексу Іони як психологічного механізму, що перешкоджає особистісному зростанню. Охарактеризуйте характеристики самоактуалізації та шляхи стимулювання прагнення до неї.
6. Проаналізуйте локус контролю Дж. Роттера, конформність у дослідженнях С. Еша та мотивацію досягнення. Розкрийте вплив мотивації досягнення і метапотреб на ефективність професійної діяльності.
7. Охарактеризуйте можливості ефективного використання інтелектуального потенціалу. Розкрийте модель множинного інтелекту Г. Гарднера та її значення для розуміння індивідуальних можливостей особистості.
8. Охарактеризуйте стилі мислення за R. Bremson та A. Harrison. Проаналізуйте особливості взаємодії із Синтезатором, Ідеалістом, Прагматиком, Аналітиком і Реалістом.
9. Розкрийте підхід N. Herrmann до стилів мислення. Поясніть можливості його використання для визначення професійного профілю особистості та розширення сфери впливу.
10. Розкрийте поняття емоційного інтелекту за Д. Гоулманом. Проаналізуйте його значення для розуміння й регуляції власних емоцій та емоцій інших людей, а

також роль позитивного і критичного мислення у реалізації інтелектуального потенціалу.

11. Охарактеризуйте оптимізм як складову особистісного потенціалу. Розкрийте оптимістичний і песимістичний стилі пояснення за М. Селігманом та їх зв'язок з успішністю професійної діяльності.

12. Проаналізуйте зв'язок оптимізму з подоланням стресу, психологічним благополуччям, здоров'ям, навчальною та професійною успішністю. Охарактеризуйте джерела оптимізму, можливості його формування та діагностику диспозиційного оптимізму.

13. Розкрийте феномен мудрості як інтегральної характеристики особистісного потенціалу. Охарактеризуйте мудрість як когнітивний процес, чесноту та особистісне благо.

14. Охарактеризуйте життєстійкість як складову особистісного потенціалу. Проаналізуйте її місце в психології стресу, зв'язок з іншими психологічними змінними, підходи до вимірювання та роль в успішності діяльності.

15. Розкрийте поняття особистісної автономії. Проаналізуйте сучасні підходи до автономії в теорії самодетермінації Е. Десі та Р. Раян, мотиваційні системи і каузальні орієнтації.

16. Охарактеризуйте самоефективність як складову особистісного потенціалу. Проаналізуйте її вікові та гендерні відмінності, вплив на мотивацію й успішність діяльності, зв'язок із психологічним добробутом і фізичним здоров'ям, а також можливості розвитку самоефективності.

17. Розкрийте поняття толерантності до невизначеності. Проаналізуйте входження цього феномену в науковий простір, його зв'язок з іншими змінними та місце у загальній структурі особистісного потенціалу.

18. Проаналізуйте особистісний потенціал в організаційному контексті. Розкрийте значення автономії, життєстійкості та толерантності до невизначеності для діяльності особистості в організації.

19. Охарактеризуйте емоційний інтелект в організаційному контексті з урахуванням підходів Д. Гоулмана, J. Mayer, P. Salovey, D. Caruso та R. Sternberg. Розкрийте роль емпатії й емоційного інтелекту в ефективній взаємодії з іншими людьми.

20. Розкрийте взаємозв'язок особистісного потенціалу, менеджменту і лідерства. Охарактеризуйте психологічний капітал як прояв особистісних ресурсів в організаційному контексті.

21. Проаналізуйте роль криз в особистісному зростанні за Т. Титаренко. Охарактеризуйте методи подолання життєвих криз, розвиток емоційної стійкості та значення емоційного інтелекту для особистісної успішності.

22. Охарактеризуйте особистісний потенціал у ситуації невизначеності та вибору. Проаналізуйте прийняття відповідальності, види вибору, готовність до вибору та підходи до діагностики суб'єктивної якості вибору.
23. Розкрийте психологічні ресурси адаптації до важких життєвих ситуацій. Проаналізуйте роль суб'єктивного ймовірнісного прогнозування та досвіду подолання в умовах підвищеного ризику, а також внесок особистісного потенціалу в академічні досягнення й адаптацію за умов обмеження можливостей здоров'я.
24. Охарактеризуйте основні підходи до розуміння креативності. Проаналізуйте емоційні перешкоди креативності та значення гнучкої перебудови власної психології в умовах обставин, що динамічно змінюються.
25. Розкрийте психологічні умови формування творчого потенціалу особистості. Охарактеризуйте особистісні якості, необхідні для творчої роботи, особливості мислення у творчій діяльності, регуляцію творчого самопочуття та прийоми формування впевненості у власних можливостях.
26. Проаналізуйте інтуїцію як ресурс творчої діяльності: її можливості та небезпеки. Охарактеризуйте переваги і недоліки креативної команди, особливості управління конфліктами та мотивацію креативної діяльності.
27. Розкрийте поняття лідера і лідерства. Охарактеризуйте стилі лідерства та стратегії особистісного впливу.
28. Проаналізуйте взаємозв'язок емоційного інтелекту і надихаючого лідерства. Розкрийте значення впевненості в собі, самооцінки та корекції агресивних манер поведінки для розвитку лідерського потенціалу.
29. Охарактеризуйте базові принципи самооцінки та її внутрішні джерела. Проаналізуйте психологічні умови формування позитивної самооцінки і готовності особистості нести відповідальність за власні вчинки.
30. Розкрийте роль лідерства в управлінні змінами. Проаналізуйте формування культури лідерства та розвиток лідерського потенціалу в процесі становлення управлінської компетентності керівників.

Банк кейс-методів

Завдання спрямовані на вміння організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів; вміння розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі; вміння розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість; вміння доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях; вміння вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

Список рекомендованої навчальної літератури

До першого блоку:

1. Амплєєва О.М., Таранюк Г.Г. Взаємозв'язок емоційного інтелекту та психологічної адаптації особистості до умов війни. Габітус. 2023. № 45. С.89-94.
2. Бочелюк В.Й. Психологічна готовність до управлінської діяльності в умовах проблемної ситуації. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: [зб. наук. праць]. Харків, 2021. Вип. 1 (5). С. 351–357.
3. Вільямс М., Пенман Д. Усвідомленість. Як знайти гармонію в нашому шаленому світі. / перекл. з англ. Марії Коваленко. Х.: Моноліт-Bizz, 2021. 256 с.
4. Волінн М. Це почалося не з тебе. Як успадкована родинна травма формує нас і як розірвати це коло / пер. з англ. Я. Лебеденка. Х.: Віват, 2023. 288 с.
5. Гансен І. Я можу! Як опанувати стрес, впоратися з викликами та управляти конфліктами. 2-ге вид., перероб. та допов. К., : «Libereco - Partnership for Human Rights», «Восток-SOS», 2022. 120 с.
6. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору [Текст] / перекл. з англ. Оксана Лизак, Оксана Наконечна, Олександр Шлапак. Львів: Видавництво Старого Лева, 2022. 424 с.
7. Гошовський Я.О. Психологія депривації: навчально-методичний посібник до практичних та лабораторних занять / Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет психології, кафедра педагогічної та вікової психології. Луцьк : ПП Іванюк, 2021. 195 с.
8. Довідник діагностичних критеріїв DSM-5 від Американської психіатричної асоціації / пер. з англ. О. Лисак, М. Прокопович; наук. ред. В. Горбунової, Л. Засекіної, О. Плевачук. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2023. 592 с.
9. Егер Е. Вибір. Прийняти можливе / пер. з англ. Христини Радченко. Київ : Книголав, 2020. 400 с.
10. Егер Е. Дар. 14 уроків, які врятують ваше життя : 3-є вид., доповн. / пер. з англ. Христини Радченко. Київ : Книголав, 2023. 264 с.
11. Екстремальна психологія: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія / уклад. О.М. Амплєєва. – Одеса: Бондаренко М.О., 2025. – 56 с.
12. Іглмен Д. Секрети нейропластичності. Як мозок адаптується до нових викликів / пер. з англ. Андрій Калинюк. К.: Наш Формат, 2022. 304 с.
13. Кармазіна А.О., Фролова Н.В. Психологічні особливості емоційного стану дітей дошкільного віку в період екстремальної ситуації воєнного конфлікту. Психолого-педагогічний науковий збірник. 2022. С. 23.
14. Коли людина плаче / О. Сігута, І. Распопіна, В. Грінчук. ГО «Психологічна підтримка та реабілітація «Вільний Вибір» Київ. 2024. 63 с.

15. Колк ван дер Б. Тіло веде лік. Як лишити психотравми в минулому / пер. з англ. А. Цвіри. Х. : Віват, 2022. 624 с.
16. Левін П. Зцілення від травми. К. : Видавництво Ростислава Бурлаки, 2022. 156 с.
17. Могильник А., Яцухненко М. Психолог на зв'язку. Порадник для людей, які обирають жити Життя у війну. Київ, Приватне підприємство «Рекламна агенція Да Вінчі». 2023. 172 с.
18. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.
19. Пападопулус Р. У чужому домі. Травма вимушеного переміщення: шлях до розуміння і одужання / пер. з англ. Інна Бодак і Наталія Яцюк. К. : Лабораторія, 2023. 416 с.
20. Рева О.М., Гамаліна К.А. Психологічна підготовка молоді до безпечної поведінки в ситуації терористичного характеру. Актуальні проблеми практичної психології VI Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Глухів, 2020.
21. Розенберг Маршалл. Ненасильницьке спілкування. Мова життя. Х. : Фабула, 2020. 256 с.
22. Сапольські Р. Біологія поведінки. Причини доброго і поганого в нас / пер. з англ. О. Любенко. К.: Наш Формат, 2022. 672 с.
23. Сірко Р., Баклицька О. Теоретичні аспекти професійної підготовки майбутніх психологів до екстремальної діяльності: вітчизняний та зарубіжний досвід. Перспективи та інновації науки. 2022. №. 7 (12).
24. Станчишин В. Емоційні гойдалки війни. Роздуми психотерапевта про війну. К. : Віхола, 2022. 288 с.
25. Станчишин В. Стіни в моїй голові. Жити з тривожністю та депресією. К.: Віхола, 2020. 176 с.
26. Стасюк В., Ковальчук О. Психологічні детермінанти рішення військового керівника в екстремальних умовах діяльності. Вісник Національного університету оборони України. 2022. С. 119-124.
27. Туранська А.А. Депресивні стани студентів-психологів: особливості діагностики та психологічна допомога: кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія». 2022.
28. Філіпович В., Бачинська С., Протас О. Психологічна підтримка постраждалих під час воєнних дій. Перспективи та інновації науки. 2022. №. 7 (12).
29. Яцюк Н., Говоруха О., Гречка В. Теоретичні аспекти про посттравматичні стресові розлади, як наслідок війни. Методики надання психологічної допомоги, особливості діагностики. Scientific Collection «InterConf». 2022. №. 124. С. 78-90.

До другого блоку:

1. Бурлачук Л. Психодіагностика особистості: понятійний апарат та методи дослідження. Психологія і суспільство. 2014. Т. 4, № 58. С. 85–103.
2. Вигдорчик М. І., Родіна Н. В. Сучасні інноваційні можливості та перспективи подальшого розвитку професійної психодіагностики у роботі психологічної

- служби. Соціально-психологічне забезпечення діяльності сил безпеки та оборони України: тези доп. VI Всеукр. наук.-практ. конф., 30 травня 2025 р. Харків: НА НГУ, 2025. С. 12–15. <https://surl.lu/wqesfh>
3. Вигдорчик М. І. Методи психодинамічної діагностики у комплексному медичному огляді моряків: автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.34. Одеса, 1999. 20 с. <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/20081124021667>
4. Васильченко О., Жданова Т. Технологічно-психодинамічний підхід до оцінки психологічного стану: можливості і перспективи. Вчені записки Університету «КРОК». 2024. № 1 (73). С. 260–274. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-202473-260-274>
5. Гарець Н. О. Психодіагностика: навчальний посібник. Дніпро: ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 144 с.
6. Зборовська О. В., Родіна Н. В., Дорохова О. Е., Колесніченко В. В., Амбарцумян В. Ф. Сучасні міждисциплінарні підходи до діагностики стрес-асоційованих розладів: дизайн дослідження, розробка протоколу експерименту з використанням айтрекера EyeLink 1000 Plus. Офтальмологічний журнал. 2024. № 6. С. 40–47. <https://doi.org/10.31288/oftalmolzh202464047>
7. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я особистості під час війни: методичні рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2022.
8. Кокун О. М. та ін. Основи психологічних знань про психічні розлади для військового психолога. 2018. <http://lib.iitta.gov.ua/710955/>
9. Креденцер О. В. Promotion of Mental Health of Ukrainians Who Fled to Germany from the War: Methodological Manual. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/737841>
10. Родіна Н. В. Психологія копінг-поведінки: системне моделювання: дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.01. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2013. 510 с. <https://dspace.onu.edu.ua/items/c2439189-a254-488f-a3a8-aa50f44bdeff>
11. Столярчук О. А. Життєві кризи особистості: психологічний путівник: навчальний посібник. Кременчук: НОВАБУК, 2023. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48042/1/O_Stoliarchuk_ZKO_FPSRSO.pdf
12. Spore J. M. Fundamentals of Psychological Assessment and Testing. New York: Routledge, 2023.
13. Tobin R. Psychological Testing and Assessment. New York: McGraw-Hill Education, 2022.
14. Google Classroom навчальної дисципліни ОК9 «Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях»: [[25 26 Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях – Клас](#)]. Доступ за корпоративним обліковим записом здобувача освіти.

До третього блоку:

1. Kandel E. R., Koester J. D., Mack S. H., Siegelbaum S. A. (2021). Principles of Neural Science. 6th ed. New York: McGraw-Hill.

2. Gross J. J., Ford B. Q. (Eds.). (2024). Handbook of Emotion Regulation. 3rd ed. New York: Guilford Press.
3. Beck A. T., Davis D. D., Freeman A. (Eds.). (2015). Cognitive Therapy of Personality Disorders. 3rd ed. New York: Guilford Press.
4. Young J. E., Klosko J. S., Weishaar M. E. (2003). Schema Therapy: A Practitioner's Guide. New York: Guilford Press.
5. Mikulincer M., Shaver P. R. (2016). Attachment in Adulthood: Structure, Dynamics, and Change. 2nd ed. New York: Guilford Press.
6. Cassidy J., Shaver P. R. (Eds.). (2016). Handbook of Attachment: Theory, Research, and Clinical Applications. 3rd ed. New York: Guilford Press.
7. McAdams D. P. (2015). The Art and Science of Personality Development. New York: Guilford Press.
8. McAdams D. P., Shiner R. L., Tackett J. L. (Eds.). (2019). Handbook of Personality Development. New York: Guilford Press.
9. Berk L. E. (2018). Development Through the Lifespan. 7th ed. Boston: Pearson.
10. McAdams D. P., McLean K. C. (2013). Narrative Identity. Current Directions in Psychological Science, 22(3), 233–238.

До четвертого блоку:

1. Волинець Н.В. Психологічні особливості особистісного благополуччя в професійній сфері життєдіяльності: монографія. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2019. 620 с.
2. Гоулман Д. Емоційний інтелект; пер. з англ. Ю. Шекет. Харків: Віват, 2024. 528 с.
3. Гоулман Д., Бояціс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лідера; пер. з англ. В. Глінка. 5-те вид. Київ: Наш Формат, 2023. 288 с.
4. Іглмен Д. Секрети нейропластичності. Як мозок адаптується до нових викликів / пер. з англ. А. Калинюк. Київ: Наш Формат, 2022. 304 с.
5. Канеман Д., Сібоні О., Санстейн К. Шум. Хибність людських суджень; пер. з англ. В. Старко, Н. Старко. Київ: Наш Формат, 2024. 360 с.
6. Родіна Н.В., Чернявська Т.П., Кононенко О.І. та ін. Дослідження психології ортобіозу людини: колект. монографія / за заг. наук. ред. д-ра психол. наук, проф. Н. В. Родіни. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 234 с.
7. Титаренко Т.М. Випробування кризою. Одісея подолання: навч. посібник для закладів вищої освіти. 3-є вид., доповнене. К.: Каравела, 2021. 248 с.
8. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі; пер. з англ. О. Замойської. Харків: КСД, 2023. 160 с.
9. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Нові висновки / пер. Тарашук П. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2025. 552 с.
10. Фромм Е. Мати або бути? / пер. з англ. Г. В. Яновська. Харків: КСД, 2020. 304 с.
11. Чернявська Т.П. Життестійкість як фактор успішності професійній діяльності. Габітус. Вип. 39. Одеса, 2022. С. 124–129.

- 12.Чернявська Т.П. Оптимізм як фактор успішності бізнес-діяльності. Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика: монографія, книга восьма / за ред. д.е.н., проф. Кузнєцова Е.А. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. С. 400–419.
- 13.Чернявська Т.П. Самоефективність як предиктор успішності професійної діяльності. Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools. 2021. Vol. 44, No. 2. P. 44–47.

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» (А) ставиться за повну, глибоку, логічну відповідь, демонстрацію розуміння нормативного матеріалу та правильне його тлумачення, доказові висновки, правильне використання правової термінології та літератури.

Оцінка «дуже добре» (В)- ставиться в разі, коли відповідь відповідає зазначеним вимогам, але викладений матеріал недостатньо систематизований, не продемонстровано стійкі вміння у визначенні понять, у висновках і узагальненнях є окремі неточності.

Оцінка «добре» (С) - ставиться в разі, коли відповідь в цілому відповідає зазначеним вимогам, але викладений матеріал не систематизований, не продемонстровано вміння у визначенні понять, у висновках і узагальненнях є неточності.

Оцінка «задовільно» (D) - ставиться, коли студент виявляє розуміння основних положень питань, але спостерігається поверховність знань, визначення понять нечітке, недостатні вміння і аргументи, допущені помилки правильного тлумачення психологічних явищ.

Оцінка «задовільно» (Е) - ставиться, коли студент виявляє розуміння основних положень питань, але спостерігається поверховність знань, невміння визначення понять, недостатні вміння і аргументи, допущені істотні помилки правильного тлумачення психологічних явищ.

Оцінка «незадовільно» (FX) – ставиться, якщо відповідь неправильна і свідчить про незнання основного матеріалу, грубі помилки у визначення понять, розв'язання питань.

Критерії оцінювання	Кількість набраних балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
Відмінно (відмінне розкриття матеріалу, без помилок, вміле використання нормативних джерел)	90...100	A	відмінно
Дуже добре розкриття матеріалу лише з	85...89	B	добре

незначною кількістю помилок)			
Добре (розкриття матеріалу вище середнього рівня з кількома помилками)	75...84	C	
Задовільно (розкриття матеріалу на середньому рівні з помилками)	70...74	D	задовільно
Задовільно (розкриття матеріалу на середньому рівні з великою кількістю помилок)	60...69	E	
незадовільно (нерозкриття матеріалу з великою кількістю істотних помилок)		FX	незадовільно